

Пише:
Миломир
Никетић

Ошава, септембар 2009.

ЗОРАНА МЕЂУ ЗВЕЗДАМА

Зорана Кид (Јанковић), уметнички директор, продуцент, глумица и глумица најзначајније канадске позоришне напреге

Када прочитате да је неки емигрант постигао успех као инжењер високе технологије или у некој "класичној" професији вест звучи готово уобичајено Ретки су, међутим, српски уметници, одрасли и уметнички школовани у матици који су у иностранству постали позоришни професионалци. Изузетак који потврђује правило је Зорана Кид, рођена Јанковић, без претеривања, звезда канадског театра. Пре свега као власница и уметнички директор позоришта БирдЛанд у Торонту, али и као продуцент и глумица.

КАД ЈУДА НЕ ИЗДА. "Последњи дани Јуде Искариотског" у Зораниној продукцији, провокативна савремена представа о апостоу који је издао Исуса Назарећанина, а који се убио пре Исусовог распећа и о коме пре тога нема писаних трагова, освојила је 2006. пет награда "Дора". Тај канадски позоришни "Оскар", еквивалент америчком "Тонију", додељен је Зорани као продуценту најбоље представе. "Јуда" је освојио "Дору" и за режију, за најбољу мушку и женску улогу и за најбоље осветљење. Ако је, дакле, библијски Јуда издао Христа, позоришни није Зорану. Напротив, ове године обновљена представа поново је добила неподељене похвале критике и публике. Тај црнохуморни комад младог америчког писца Стивена Адлија Герхиса најутицајнији канадски дневници назвали су "дивовском представом" (Торонто Стар) и "шоуом године који се као Феникс реинкарнирао из пепела" (Национал Пост). "Последњи дани Јуде Искариотског" је модерна представа о вечној кривици и (не)могућности праштања у којој играју најбољи канадски глумци и глумице. По Зоранином "обичају" она увек и игра у делима које продуцентски постави на сцену - у "Јуди" тумачи лик Марије Магдалене која је у праизведби била женски Супермен, а у обновљеној поставци стиже са ратишта у Палестини да сведочи у корист Јуде.

ДОКТОРКА-ПРОФЕСОРКА-ГЛУМИЦА. Зорана Јанковић је 1994. магистрала позоришну и радио продукцију на Факултету драмских уметности у Београду. У Торонто је 1990. дошла у посету пријатељима и ту (непланирано) остала. На Торонто универзитету докторирала је 2002. године тезом о америчкој драми и филму 20. века са нагласком на водвиљ и рани Бродвеј и на Хорха Келија, ујака славне и трагичне принцезе од Монака Грејс Кели. Великој групи (150 студената) на истом универзитету предавала је потом научно-фантастични филм. Глумачки и свестрано театарски усавршавала се у познатој њујоршкој Нењ Ацторс школи на којој предаје и Мајк Николс, редитељ чувеног филма "Дипломац", као и на лондонској Краљевској академији. Зоранина глумачка каријера остварује се у три земље (Енглеска, САД и Канада), а представе у којима је

играла су бројне. У Енглеској је наступила у Шекспировим комадима "Како вам драго" и "Ричард Трећи", као и у познатом делу Михаила Булгакова. "Маестро и Маргарита". У САД је била кћерка краља Лира, Софоклеова Електра и Полинка у једном Кушнеровом комаду. У Канади (Торонту) играла је у представама "Врт уживања" Фернанда Арабала, "Носачи бакљи" Хорха Келија, "Убиство у катедрали" Томаса Елиота, "Лудница" нобеловца Харолда Пинтера, затим у колективним креацијама-драматизацијама записа јапанског писца-самураја Јукиа Мишима и класика еротике Маркиза де Сада. Као једини уметник српског порекла уврштена је у Енциклопедију канадског позоришта.

Са шрофејном скулптуром - наградом "Дора"

ЖИВОТ КАО РЕПРИЗА ПОЗОРИШТА. Још 1996. основала је неформалну позоришну групу која је пословно-правно прерасла у театарску корпорацију БирдЛанд под јурисдикцијом познатог глумачког синдиката Ељуиту и у чланству Професионалног удружења канадских театара (ПАЦТ). БирдЛанд је у овом веку ушао у прву лигу канадских театара и дан-данас је у њеном врху. Узлет "Земље птица" почео је 2004. првим мега-пројектом "Суноврат низ Морганову планину", једног од најпознатијих позоришних писаца у свету, Артура Милера, Иако је реч о комедији, аутор поставља озбиљна и кључна питања о љубави, браку, верности, богатству и другим друштвеним темама. Зорана тумачи једну од три улоге. Нажалост, слободно преведен наслов представе означио је и Зоранину сурову животну реалност. Представу је режирао њен школски друг из Николсове њујоршке глумачке школе, млади Камерон Рајт. Десетак дана после прве пробе, ван позоришта, пао је или се суновратио са балкона. Ко зна да ли ће се икад сазнати да ли се догодило прво или друго. А после тешке болести, само два дана пред премијеру умро је Зоранин муж,

Портрет уметнице
(Фотографије снимиле: Гунџар Кравис)

финансијски бизнисмен и музичар-композитор Ралф Кид са којим је била у вези 12, а удата 8 година. Живот је трагично одсликао и поновио догађаје на сцени, а да ни премијера није била изведена. У представи муж жене чији је лик Зорана тумачила лежао је у болници, баш као и њен супруг Ралф. Свакодневно је из праве болнице одлазила на пробе у ону у позоришну. Снег је вејао кад је муж позоришне Зоране умирао у представи. А истог дана када је у Торонту умро Ралф, у (Зоранином обожавањем) Њујорку почео је да пада снег.

НАГА ГЛУМИЦА ИЗ "ЗЕМЉЕ ПТИЦА". Округна животна реалност није обесхрабрила уметницу. Нова представа "Френки и Хони" дошла је њеном позоришту и њој лично нов успех. Зорана је опет била главна протагонисткиња (Френки) док је Хонија играо један од најбољих канадских позоришних глумаца Питер ван Ворт. То је култна романтична, комична, али и еротична прича Теренса Мекнелија о вези између келнерице која не жели да се петља са мушкарцима и куvara гладног љубави. Представа је била бродвејски хит, баш као и истоимени филм из 1991. са Мишел Фајфер и Ал Паћином. На почетку представе Зорана се по "директиви" писца на сцени појављује нага. "Нисам имала никаквих личних проблема да тумачим потпуно разодевену Френки. Мајстор светла је дивним светлосним ефектима отклонио сваку помисао на могуће схватање нагости као вулгарности", коментарише Зорана личну храброст, а канадску театарску реткост.

После тријумфалног похода на награде "Дора" Зорана и њено позориш-

те били су део јубиларне, 20. сезоне највећег непрофитног театра Цанадиан Стаге Цо. У представи Пиллоњман Зорана је играла мајку.

ЗАВИЧАЈНО ВЕЗЕ И НОВЕ ПРЕДСТАВЕ. При крају, оно што је, можда, требало да буде у почетку. "У широј фамилији имали смо неколико глумаца у породици - Миливоје Живановић и Аца Златковић су представници старих генерација, а Тања Бошковић новије. Никада нисам имала жељу да се бавим било којим другим позивом, осим садашњим, али нисам никада ни размишљала да ћу то чинити на нематерњем језику", открива уметница како је постала театарска заљубљеница.

Зорана сарађује и са нашим емигрантима. Водила је српски програм "Радио Шумадија" и награђена од онтаријског Министарства културе. Играла је у експерименталном филму "Фантазмагорија", сценаристе режисера и камермана Невенке Рехић-Тот. А некадашњи Сарајлија Борис Мојсовски снимио је документарни филм о "Јуди". Гост БирдЛанд-а био је млади српски визуелни уметник из Хага Борис Лазовић, специјалиста за дигиталну технологију. "Пунећи радне батерије", Зорана је летос била на приватно-уметничкој турнеји по Европи (Србија, Немачка, Холандија и Ирска). У Београду, на сцени Југословенског драмског позоришта, одгледала је деценијама играну "Буба у уху". "Никола Симић и данас бива испраћен овацијама. Београдска публика воли и цени своје глумце", са задовољством истиче Зорана.

"Прелиставам КИШОБРАН кад имам времена, али стална читатељка је моја мајка", "признаје" Зорана Кид (Јанковић). Први чланак о себи у "најзападнијим српским новинама" видеће по повратку из Њујорка где је месец дана била због новог дела чији је аутор писац "Јуде" Стивен Адли Герхис. Његови комади најближи су њеном уметничком сензибилитету. У фебруару 2010. БирдЛанд премијерно у Торонту приказује први мјузикл на свом репертоару - "Атентаторе" Стивена Сондхајма, необичну представу чији су ликови убице који су током историје убијали америчке председнике. А за новембар идуће године Зорана најављује "Балкон" Жана Женеа у веома провокативној верзији.

Кад светла рефлектора пригушено обасјају таму позорнице она је на даскама које живот значе. Не знамо да ли је рођена у зору кад звезде најлепше сијају, али и плавокоса Зорана на Плавој (позоришној) планети, овде у Канади, је међу њима.